

Poskytování finančních služeb v EU

Úvod, geneze a kontext

Jednotný vnitřní trh

- volný pohyb zboží, osob, služeb, kapitálu
- volný pohyb osob: podnikání (usazování)
- volný pohyb služeb: dočasná a jednorázová činnost
- volný pohyb kapitálu: činnost finančních institucí (vč. finančních služeb)

Vývoj volného pohybu služeb

- **zpočátku se nerozlišuje právní režim usazování x služby (až později – ESD)**
- počátek uvolnění: 1970
- ale: respektovat národní regulační předpisy hostitelského státu
 - zřizovat a provozovat podniky
- sektor služeb:
 - napřed jen zákaz diskriminace
 - pak jednotlivé sektory (nové, komplikované)
 - mimo jiné sektory: bankovní, pojišťovací a finanční

Volný pohyb služeb

- Zpočátku služba definována jako typ činnosti, až posléze ESD rozlišil právní režim usazování x služby
- **Poskytování finančních služeb v režimu**
- **usazování** (podnikání) (trvale, systematicky)
- **pohybu služeb** (nárazově, jednorázově)

Volný pohyb služeb – nedávný vývoj

- služby: sektor maximální důležitosti (EU: 65% celkové zaměstnanosti, ale jen z 20% obchod službami) = slabý „pohyb služeb“
- Nová směrnice o volném pohybu služeb 2006/123 (na finanční služby se nevztahuje)

Pomalý vývoj v EHS/ES/EU

- společný trh vyžaduje dobře fungující finanční sektor
- EU (EHS): společný trh v oblasti činnosti finančních institucí
- pomalý vývoj - rozdílnost struktur finančního sektoru, omezení pohybu kapitálu
- **Náznaky počátky liberalizace bankovních služeb:**
- Až 1973 - směrnice o svobodě usazování a svobodě poskytovat služby pokud jde o činnost bank a finančních institucí

Otevření trhu bankovních a pojišťovacích služeb

- obtížné – všude přísný regulační režim
- ochrana zájmů klientů
- předcházet neodpovědnému řízení těchto institucí (kolaps)
- udělovat oprávnění podnikat bylo výlučnou věcí každého státu
- zahraniční banka se musela přizpůsobit domácím podmínkám
- jak řešit:
 - vzájemné uznávání (částečně)
 - nadnárodní udělování licencí (ne)

Další vývoj liberalizace bankovních služeb – 70. a 80. léta

- **1977 - První bankovní směrnice** - obecné principy v podnikání a poskytování služeb - (přístup k činnosti úvěrových institucí a jejího výkonu) - jednotná definice bank a jejich poboček, sjednocení podmínek pro zahájení činnosti
- **1989 (účinnost 1993) - Druhá bankovní směrnice** - již pokročilá svoboda poskytování finančních služeb - stejný název jako první

Druhá bankovní směrnice

podrobněji

- **1) Princip jednotné licence** (souhlas dozorčího orgánu v domovském státě) (= „evropský pas“)
- Pravidla pro zřízení dceřiné společnosti v jiné zemi jsou sjednocena: směrnice např. stanoví minimální hranici vlastního jmění ve výši 5 miliónů eur. Harmonizovány podmínky zřízení a provozování banky.
- Hostitelskému státu musí být také sdělena všechna jména akcionářů, kteří vlastní více než 10 % kapitálu. Toto opatření má za cíl posílit dozor nad bankovním trhem.
- **2) Princip dozoru orgány domovského členského státu** (dosud hostitelského) (v hostitelském státě dceřiná společnost nebo pobočka)

Výsledek: vzájemné uznávání splnění podmínek pro bankovní činnost

- princip vzájemného uznávání - podchyten ve druhé BS
- dnes: **jednotná bankovní licence**
(povolení působit jako banka se vztahuje i na působení v jiném členském státě)

1991 – praní špinavých peněz

- zjišťovat totožnost klienta (transakce nad 1000 EUR)
- uchovávat záznamy po dobu 5 let
- oznamovací povinnost u podezřelých transakcí

Způsob (právní režim) poskytování finančních služeb:

- dceřiná společnost (nová právní subjektivita)
- zřízení pobočky (entita bez právní subjektivity)
- bez založení pobočky

- toto není úplné rozlišení mezi podnikáním a poskytováním služeb podle práva EU
- "služby" nelze zneužívat pro obcházení přísnějších pravidel pro usazování (podnikání)

Význam liberalizace trhů finančních služeb

- zvýšil se po zavedení Eura
- elektronický obchod a nové technologie
- nové bankovní produkty
- větší poptávka po finančních službách
- přeshraniční zúčtování a vypořádávání transakcí
- usnadnit přístup ke kapitálu v celé EU
- velkoobchodní a maloobchodní finanční služby přes hranice
- důvěryhodnost: obezřetné podnikání, **dozor**

Dohled nad finančními institucemi

- směrnice 2006/48 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu
- „evropský pas“ – domovský stát (vč. počátečního kapitálu – 5 mil. EUR, kapitálová přiměřenost (ochrana klienta před tržními riziky)
- Komise: posílení sankčních režimů v odvětví finančních služeb

Konec přednášky

